

SIVISTYSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 4/2006 vp

Hallituksen esitys kulttuuri-ilmaisuuden moninaisuuden suojelemista ja edistämistä koskevan yleissopimuksen hyväksymisestä sekä laiksi sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 23 päivänä toukokuuta 2006 lähettänyt sivistysvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen kulttuuri-ilmaisuuden moninaisuuden suojelemista ja edistämistä koskevan yleissopimuksen hyväksymisestä sekä laiksi sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta (HE 58/2006 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa on ollut kuultavana
- johtaja Jukka Lienes, opetusministeriö.

Lisäksi kirjallisen lausunnon valiokunnalle ovat antaneet Säveltäjäin Tekijänoikeustoimisto Teosto r.y. ja Viestinnän keskusliitto.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi 20 päivänä lokakuuta 2005 Unescossa tehdyn kulttuuri-ilmaisuuden moninaisuuden suojelemista ja edistämistä koskevan yleissopimuksen sekä lain sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta.

Sopimus muodostaa kansainvälisen kulttuuripolitiikan perustan ja se vahvistaa kansainvälistä yhteistyötä kulttuurin ja kulttuuripolitiikan aloilla. Sopimus tähdentää kulttuurin ja kehityksen välistä yhteyttä kaikille sopimuspuolille. Se tunnustaa kulttuuritoimintojen, -hyödykkeiden ja -palvelujen erityisluonteen kulttuuri-identiteetin, arvojen ja merkitysten välittäjänä.

Sopimuksen määräyksissä vahvistetaan valtioiden oikeus muotoilla ja panna täytäntöön

kulttuuripolitiikkansa ja omaksua toimenpiteitä kulttuuri-ilmaisuuden moninaisuuden suojelemiseksi ja edistämiseksi. Sopimuksen osapuolet sitoutuvat kansainväliseen yhteistyöhön, kuten kehitysyhteistyöhön kulttuurisektorilla sekä kehitysmaiden suosituimmuuskohteluun.

Sopimuksella perustetaan Unescon yhteyteen kulttuurista moninaisuutta edistävä vapaaehtoinen rahasto.

Sopimuksessa määritellään sen suhde muihin kansainvälisiin sopimuksiin. Tämä on erityisen tärkeää muun muassa suhteessa kansainvälistä kauppaa koskeviin Maailman kauppajärjestön piirissä tehtyihin sopimuksiin.

Sopimuksessa käsitellään asioita, jotka kuuluvat osaksi tai kokonaan Euroopan yhteisön toi-

mivaltaan. Tästä syystä Euroopan yhteisö ja sen jäsenvaltiot ovat yhdessä neuvotelleet sopimuksen. Sopimukseen on sisällytetty määräykset, joiden mukaan myös alueellisen taloudellisen yhdentymisen organisaatiot voivat tietyillä edellytyksillä liittyä sopimukseen.

Euroopan yhteisö tekee sopimukseen liittyessään sopimuksen määräysten edellyttämän ilmoituksen sen piiriin kuuluvia kysymyksiä koskevasta vastuunjaosta.

Esitykseen sisältyy lakiehdotus sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta. Sopimuksen kansainvälinen voimaantulo edellyttää, että 30 valtiota tai alueellisen taloudellisen yhdentymisen järjestöä ratifioi tai hyväksyy sen. Esitykseen sisältyvä laki on tarkoitettu tulemaan voimaan tasavallan presidentin asetuksella säädettävänä ajankohtana samaan aikaan, kun sopimus tulee Suomen osalta voimaan.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa ehdotusten hyväksymistä.

Sivistysvaliokunta pitää kulttuuri-ilmaisujen moninaisuuden suojelua ja edistämistä koskevan Unescon yleissopimuksen hyväksymistä tärkeänä edistysaskeleena alan kansainvälisessä yhteistyössä. Sopimus vahvistaa sen, että valtioilla on oikeus muodostaa oma kulttuuripoliittikkansa ja muotoilla omat kulttuuripoliittiset toimenpiteensä. Se tunnustaa kulttuuritoimintojen, -hyödykkeiden ja -palvelujen erityisluonteen kulttuuri-identiteetin, arvojen ja merkitysten välittäjänä. Sopimus täyttää myös kansainvälisten sopimusten tasolla olemassa olevan tyhjiön. Valiokunnan mielestä on tärkeää, että WTO-prosessin vastapainoksi tehdään kulttuuria suojelevia sopimuksia.

Hallituksen esityksen mukaan sopimuksen tekemisessä ja valmisteluvaiheessa on kulttuuripoliittikan konkreettisella muotoilulla ollut suuri paino. Tämä on ollut merkityksellistä muun muassa kehitysmaiden kannalta. Valiokunta korostaa myös kansainvälisen yhteistyön edistämistä koskevia määräyksiä, jotka tukevat asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Sopimuksessa on muun muassa määräys, jonka mukaan kaikkien valtioiden tulisi sisällyttää kulttuurin ala kestävä kehityksen politiikkaansa.

Valiokunta pitää valitettavana sitä, että Suomi ei onnistunut saamaan tavoitettaan tiettyjen keskeisten kohtien täsmällisyydestä ja selkeydestä läpi. Valiokunta yhtyy hallituksen näkemykseen kuitenkin siinä, että sopimus lopullisesti hyväksytyssä muodossaan on merkittävä ohjaavana välineenä, joka osoittaa sopimuspuolten tehtäviä kulttuurin ja kulttuuripoliittikan alueella sekä muodostaa pohjaa sopimuspuolten väliselle yhteistyölle.

Valiokunta pitää hyvänä sitä, että Suomi omalta osaltaan implementoi sopimuksen mahdollisimman nopeasti ja toivoo nopeaa voimaansaattamismenettelyä myös muissa unionimaissa. Tämä olisi myönteinen signaali unionin ulkopuolisten maiden suuntaan asian tärkeydestä.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella sivistysvaliokunta ehdottaa,

että eduskunta hyväksyy Pariisissa 20 päivänä lokakuuta 2005 tehdyn kulttuuri-ilmaisujen moninaisuuden suojelemista ja edistämistä koskevan yleissopimuksen siltä osin kuin se kuuluu Suomen toimivaltaan ja

että lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana.

Helsingissä 2 päivänä kesäkuuta 2006

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Kaarina Dromberg /kok	Pehr Löf /r
vpj.	Säde Tahvanainen /sd	Kirsi Ojansuu /vihr
jäs.	Esko Ahonen /kesk	Seppo Särkiniemi /kesk
	Hanna-Leena Hemming /kok	Marja Tiura /kok
	Tuomo Hänninen /kesk	Jutta Urpilainen /sd
	Tatja Karvonen /kesk	Raija Vahasalo /kok
	Rauno Kettunen /kesk	Unto Valpas /vas.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Marjo Hakkila.